

Фестивал · без превода

23.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ
ПОЗОРИШНИ
ФЕСТИВАЛ

УЖИЦЕ | 5-12. НОВЕМБРА 2018.
www.uzickopozoriste.rs
www.jp.f.uzickopozoriste.rs

БРОЈ 8 | ГОДИНА XXIII | 12. НОВЕМБАР 2018.

СТРУЧНИ ЖИРИ 23. ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОЗОРИШНОГ ФЕСТИВАЛА –
БЕЗ ПРЕВОДА ДОНЕО ОДЛУКУ

Најбоља представа „Зашто је полудео господин Р?“

– Одлуку стручној жирији 23. Југословенског позоришног фестивала – Без превода,
преносимо у целини

Стручни жири 23. ЈПФ-а радио је у саставу: Ленка Удовички - редитељка, председница жирија,
Драгана Варагић - глумица, Дарио Харјачек – редитељ, Јанко Љумовић – продуцент и Слободан Обрадовић - драматург

1. Награда АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ ПРЕДСТАВУ - додељује се представи „Зашто је полудео господин Р“, Рајнера Вернера Фасбиндера у продукцији Југословенског драмског позоришта из Београда, у режији Боба Јелчића. Одлука је донета једногласно.

2. Награда АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ РЕЖИЈУ - додељује се Бобу Јелчићу за режију представе „Зашто је полудео господин Р“, Рајнера Вернера Фасбиндера у продукцији Југословенског драмског позоришта из Београда. Одлука је донета једногласно.

3. Награда АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ ЖЕНСКУ УЛОГУ - додељује се Милицы Грујић за улогу Веренице у представи „Крваве свадбе“ у копродукцији Српског народног позоришта из Новог Сада и Град театра Будва. Одлука је донета већином гласова.

4. Награда АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ МУШКУ УЛОГУ - додељује се Борису Исаковићу за улогу Господина Р. у представи „Зашто је полудео господин Р?“ у продукцији Југословенског драмског позоришта из Београда. Одлука је донета једногласно.

5. Награда АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ СЦЕНОГРАФИЈУ - додељује се Јасмини Холбус за представу „Пет живота претужног Милутина“ у продукцији Атељеа 212 из Београда. Одлука

је донета једногласно.

6. Награда АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ КОСТИМОГРАФИЈУ - додељује се Татјани Радишић за представу „Кад би Сомбор био Холивуд“ у продукцији Народног позоришта Сомбор. Одлука је донета већином гласова.

7. Награда АРДАЛИОН ЗА ЕПИЗОДНУ УЛОГУ - додељује се Ани Марији Веселчић за улогу Бјанке у представи „Кроћење горопаднице“ у продукцији Хрватског народног казалишта Сплит. Одлука је донета једногласно.

8. Награда АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉЕГ МЛАДОГ ГЛУМЦА И НАГРАДА ПОЛИТИКЕ „АВДО МУЧИНОВИЋ“ - додељује се Јоакиму Тасићу за улогу Симеона Његована, младог газде, у представи „Корешподенција“ у продукцији Звездара театра из Београда. Одлука је донета једногласно.

9. Специјална НАГРАДА АРДАЛИОН - правно се додељује композиторки Ирени Поповић Драговић за музику у представи „Кад би Сомбор био Холивуд“ у продукцији Народног позоришта Сомбор и глумачком ансамблу представе „Пет живота претужног Милутина“ у продукцији Атељеа 212 из Београда. Одлука је донета једногласно. **Р.П.**

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ СОМБОР	
КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД	4.82
ЗВЕЗДАРА ТЕАТАР БЕОГРАД	
КОРЕШПОДЕНЦИЈА	4.36
ХРВАТСКО НАРОДНО КАЗАЛИШТЕ СПЛИТ	
КРОЋЕЊЕ ГОРОПАДНИЦЕ	4.30
СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ НОВИ САД	
И ГРАД ТЕАТАР БУДВА	
КРВАВЕ СВАДБЕ	4.16
ЈДП БЕОГРАД	
ЗАШТО ЈЕ ПОЛУДЕО ГОСПОДИН Р?	4.13
НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД	
ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА	4.04
АТЕЉЕ 212 БЕОГРАД	
ПЕТ ЖИВОТА ПРЕТУЖНОГ МИЛУТИНА ..	3.48

ПУБЛИКА ЗА „КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД“

Публика 23. ЈПФ-а оценила је највишом оценом, 4,82, представу Народног позоришта Сомбор „Кад би Сомбор био Холивуд“, ауторски пројекат Кокана Младеновића, док је представа Југословенског драмског позоришта Београд „Зашто је полудео господин Р?“ добила оцену, 4.13.

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ НОВИ САД И „ГРАД ТЕАТАР“ БУДВА

ЉУБАВ И СТРАСТ, ЖИВОТ И СМРТ

Александра Гловацки, позоришни критичар, драматург, водитељ округлог стола: Лорка је песник страсти и патње, углавном женског света, али овде подједнако видимо и мушку патњу.

Игор Вук Торбица, редитељ: Било је занимљиво. Никад нисам радио без јаког драмског склопа. Ово је једноставан сиже. То не значи да је лош. Радил смо кроз ритам, раст. Тешка је представа за публику, тешка и за глумце. Жао ми је што смо је вечерас играли после два месеца, а ово је представа коју је потребно добро дићи на ноге, а онда је играти. Сјајно смо сарађивали, нашли смо начин да тече као вода, из једне сцене у другу. То нам је био циљ да поезију сачувамо, а да она не буде само изговарана онако како по нашим предрасудама то треба радити.

Варја Ђукић, као мајка: То је патријархална заједница, оскудна у изборима других могућности. Она је навикнута на те циклусе умирања, циклусе трагедија, драма. То је готово самоуништење. Било ми је јако тешко да то играм, јер је улога захтевна, каквих је мало. Трудила сам се да то досегнем. Намет материнства у таквој заједници је најгоре што може да се догоди жени. Она је потпуно заробљена задацима – очувањем традиције у сваком смислу, па и у оном који води до убиства сопствене деце. Био ми је занимљив амбијент у коме смо долазили до циљева, а Игор је све фантастично, геометријски режирао. Свака сцена има аутентичан угао, који отвара атмосферу на специфичан начин.

Павле Поповић, као Леонардо: Данас највише убијамо сами себе због љубави. Убијамо себе и превазилазимо то. Љубав, не само према жени, већ према свим лепим стварима је главни покретач човека. То је веома јак мотив, који треба неговати.

Милица Грујичић, као Вереница: Има ту страсти, али то је превасходно љубав према животу уопште. Из угла лика који играм, ја ту жену од почет-

ка доживљавам као мртву, јер она у том амбијенту не може да дише. Она жели живот, а он је њен живот, даје јој да седну на коња и оду. Боље да погину, него да наставе да живе таквим животом. Лековито је и здраво за човека да увек следи своје срце. Кроз своје поступке може да мења своју средину, можда не тако радикално као у представи, али да. И овде се на крају деси екстаза, помирење, заустављање точка крвне освете. Догоди се праштање, а љубав и праштање иду једно уз друго.

Вукашин Ранђеловић, као вереник: Трагедија је у томе што лик који тумачим у Њој види срећу и љубав. Када се то сруши, буди се страх, мржња, крвна освета. Љубав није једноставна.

Драгиња Вогањец, као Суседа и просјакиња (Смрт): Занимљиво је што имамо велики број жена, које као војска чувају и подржавају патријархат. Оне су та снага која докучује све. Ако нешто и није јасно, оне су егзекуторке, докучуре све.

Бранка Станић, као Леонардова жена: Пада ми на памет Шекспир: „На лаким крилима сам љубави зид прелетео, јер шта љубав може, она то и сме“. Ја бих за љубав учинила све, али на жалост, ова жена живи у лажи. Мислим да 40 посто људи овде живи у лажи. То је жена која ће на свадбу доћи да докаже да је најлепша и срећна са Леонардом, иако је то лаж. Могу да замислим атмосферу у тој кући. Она

њега воли, а зна шта ће да се деси. Лаж никоме никад ништа није добро донела.

Алмир Имширевић, драмски писац и драматург: Лорка је то у свом делу урадио тако лепо и једноставно, да ми већ сат времена причамо о љубави, а он се сломи да прича о смрти. Чак је и наслов такав. Јасно је да живимо између једне сахране и једне свадбе. То нам је судбина и тај део је у овој представи јасан. Много је људи који познају Игорев рад и били су збуњени – одакле овај текст. Све то у времену у коме је чудно видети театар који није политички ангажован. Заборавили смо како то изгледа, па се чудимо лепом говору. Ја не знам бољу тему данас, на овим просторима, од освете. Човек не гледа само љубавну причу, већ размишља и о многим другим озбиљним темама. Дивно је усудити се радити Лорку у овом тренутку, када се нико не усуђује. Мислим да нам је та врста провокације у позоришту потребна.

Бојан Муњин, селектор 23. ЈПФ: Мене је овој представи привукла снага сценског ораторијума, катедрале, уз снажни вектор љубави и страсти. То скупља и разара. Љубав има пратиоце, па треба поделити појмове љубав и страст. Између тога су живот и смрт. Љубав прашта, трпи, подноси, не тражи узвраћање. Она је често суочена са ограничењима, у којима се развија. Развија се из камена, шкртости, болести... Зато је велика.

Ана Милошевић

ВЕЧЕРАС: О ПРЕДСТАВИ

Изјаве сведока и новински чланци из године доласка на власт Адолфа Хитлера до анексије Аустрије 1938. послужили су као грађа за драмски текст Бертолта Брехта „Страх и беда Трећег рајха“, који заправо говори о животу и стању духа и свести немачког народа, о растућем нацизму, понижењу људског бића и околностима које до тога доводе. Ситуација у Европи, свету и у региону почиње све више наликовати оној из 1933. године, што Брехтову причу о Трећем рајху чини и данас актуелном и неопходном за постављање и представљање.

Колико је нама познато, комад је за потребе овог извођења у Народном позоришту у Приштини први пут на српски интегрално превео Бошко Милин, тако да представља и српску праизведбу овог Брехтовог дела.

ВЕЧЕРАС

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У ГРАЧАНИЦИ
СТРАХ И БЕДА ТРЕЋЕГ РАЈХА

Бертолт Брехт

Режија: Слободан Скерлић
Сценограф: Горан Стојчетовић
Костимограф: Татјана Радишић
Музика: Миливоје Петровић Мишко Плави

ИГРАЈУ:

Игор Дамњановић
Бојан Стојчетовић
Милан Васић
Небојша Ђорђевић
Ивана Ковачевић
Александра Цуцић
Тамара Томановић
Аника Грујић

СТРУЧНИ ЖИРИ ЈПФ-А

Одлука донета посвећено и професионално

- Сви чланови жирија слажу се да им је боравак и рад на ЈПФ-у била велика привилегија, задовољство, њредивно искуство и да су одлуку донели професионално

Пре него што је саопштила одлуку стручног жирија 23. ЈПФ-а, председница, редитељка Ленка Удовичић је рекла да је имала привилегију да буде председница изузетно хармоничног жирија, а за селекцију фестивала је истакла:

- Имала сам прилику да видим добро промишљен пресек позоришних продукција различитих естетика из региона. Позориште увек говори о тренутку у којем живимо и већина представа из различитих естетских позиција нудиле су разноликост. Ако је смисао фестивала да су сусрети, упознавања, препознавања, размена креативних енергија и дружење, потицање да се иде даље, фестивал је свакако ту мисију испунио. Све је било како треба, а мислим да је то данас велика ствар.

Дарио Харјачек, редитељ, члан жирија, захвалио је домаћинима на позиву и истакао да је рад у жирију за њега био велико и предивно искуство. По његовим речима на фестивалу су изведене сјајне представе из различитих земаља, седам „јаких“ ауторских рукописа који препознају стварност, али и дају свој оквир стварности који је много здравији од оног који се одвија у театру који се зове живот.

- У представама сам видео велику племенитост која је резултат промишљања људи којима није потребан превод, који са својом публиком могу комуницирати врло искрено и отворено, без обзира о којем се језику ради, рекао је Харјачек.

За глумицу Драгану Варагић, члана жирија, ЈПФ-а је увек био занимљив јер представља добар пре-

сек позоришне продукције на говорном подручју где се сви разумеју. Ове године фестивал се бавио односом појединца и друштва.

- Пошто је ово био добар пресек продукције, бар мени се чини да је присутан недостатак великих женских улога, - рекла је Драгана Варагић изражавајући велико задовољство што је била на фестивалу и што је жири радио компактно.

Јанко Љумовић, продуцент истакао је да је привилегија бити у жирију једног озбиљног фестивала, какав је ЈПФ – Без превода који је „важна адреса“ на фестивалској мапи.

- Жао ми је што није било представе из БиХ, али то може да се деси, јер ово није фестивал који функционише по кључу већ по ономе што представља најбољу селекцију. Континуитет у квалитету овог фестивала је да окупља добре представе, тако да одлуку није лако и једноставно донети. Ми смо врло узбудљиво, посвећено и професионално донели своје одлуке, - рекао је Љумовић.

Слободан Обрадовић, драматург, захвалио је селектору ЈПФ-а што је чланове жирија довео у ситуацију да се „креативно двоуме“ седам дана. Селекцију види као знак упозорења и потребно је „да се освестимо на цивилизацијском нивоу“.

- Кључне ствари у селекцији су ми, да живимо у времену у којем се ентузијазам кажњава, а да цвета немање емпатије. То су два огромна проблема који не муче само нас, регион, већ они постоје на глобалном нивоу, - закључио је Обрадовић. **Р.П.**

МИЛИЦА ГРУЈИЧИЋ, ГЛУМИЦА

Жене су од муке и бола изгубљене

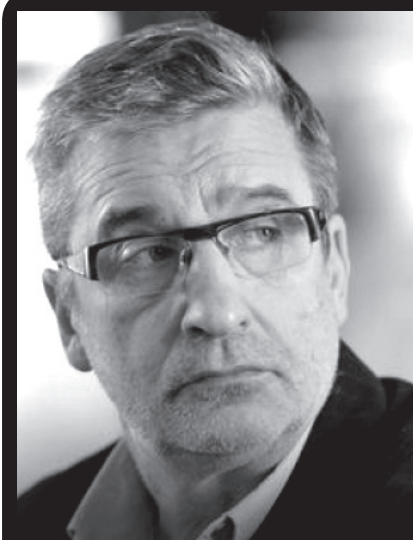
Велико је задовољство за глумца учешће на једној овако доброј театарској смотри, а чак и када видиш да је ваш рад свршан међу најбоље у њредивној сезони, каже Милица Грујичић, глумица

- Копродукције су значајне примарно за глумце, јер играње са другим ансамблима је врло надахњујуће, али и велика школа. С друге стране постале су потреба због недостатка средстава у култури. Ово ми је друга копродукцијска представа, поред „Анкиних времена“, а обе представе публика је одлично прихватила.

У представи „Крваве свадбе“, мислим да смо успели да пронађемо некаку средину између матријархата и патријархата. Овде је главно чување традиције која је негативна. Првенствено мислим на чин крвне освете, који је мушки импулс. С друге стране чувају је и жене, јер су од своје муке и бола изгубљене. Али је тај бесмисао на крају ипак, заустављен њиховим измирењем.

Ових дана почињем рад на представи у СНП-у са Миланом Нешковићем „Антигону“, где ћу играти Антигону. А у фебруару бих требало да снимам филм „Келти“ Милице Томовић. Веома се радујем овим пројектима, изјавила је за Билтен Милица Грујичић.

Б. Дамњановић

ПИШЕ: БОЈАН МУЊИН

Орахова љуска

Чешки писац Карел Чапек једном је рекао како је позориште толико осетљива биљка да се може сматрати правим чудом да се једна представа уопште одиграла. Међутим, позориште упорно иде даље и увек истим кораком, а глумца као замишљени капетан увек задњи напушта позорницу. Покојног Бату Стојковића и Предрага Ејдуса практично су изнели са позорнице у болницу из које се више нису вратили а Небојша Глоговац је играо свог Хамлета само две недеље пре него што нас је заувек напустио. Зашто је све то тако крхко а ипак тако чудесно?

Ради се о томе да је у столетним бурма живота позориште тек мала орахова љуска коју носе ђудљиви ветрови судбине, нестални успеси и тако честе недаће. Оно што је неки божански прст хтео и ту малу љуску учинио тако важном јест што су у њој похрањене све приче овог света; у њој путују наши снови и фантазије, наше грешке, наде и илузије. Ми не знамо како ће то велико путовање завршити али тај магични трезор мора бити тако мали и нејак, зато да ми никад не помислимо да смо већи од свемира и да, искушавањем овим животом, увек знамо, у причама из тог трезора, које је у бескрајном универзуму наше право место.

Тако и ужички позоришни фестивал носи печат те мале орахове љуске у свемиру. Нешен је љубављу хиљада руку своје публике, града и љубитеља позоришта, све до Београда и много даље, али он зна да ту у Ужицу, на том парчићу земље, мора да сачува причу о човеку, малом али јединственом бићу међу звездама. Зато он то већ двадесет три године ради тако упорно и увек истим кораком.

ИГОР ВУК ТОРБИЦА, РЕДИТЕЉ ПРЕДСТАВЕ „КРВАВЕ СВАДБЕ“

Парадокс одржавања осовине патријархата

- Тренућно, ѿерей решења је већи на женама, нејо на мушкарцима, јер су оне на ѿошезу и ѿребало би да ѿреузму одјоворност, истиче редиѿел Ијор Вук Торбѿца

Због чега сте изабрали Лоркин текст за исценаѿију?

- Често свој рад делим на диптихе и трилогије. „Крваве свадбе“ су наставак онога што сам почео са „Царством мрака“. Назвао сам то Рурална трилогија, онако како је своју трилогију назвао Лорка. Ти текстови се заснивају на руралним темама и миљеима. Осим те чињенице и мог виђења наше средине као рудиментарно руралне, без обзира на неке предности које имају руралне средине, у њиховом центру је питање како се прожимају патријархат и матријархат и на којој страни је позиција моћи. Верујем у то да нема политичкијег питања од оног који се своди на мушкарца и жену.

На шта конкретно мислите?

- То је однос из кога све произилази. Без обзира на то што се говори да је представа „Крваве свадбе“ о љубави, мржњи, освети и тако даље, мене не занима ниједна од тих ситуација, већ нешто друго, али дозвољавам да други виде садржај који мени није близак. У овом тексту занимало ме је данашње парадоксално одржавање осовине патријархата и то управо на женама. Тренутно, терет решења и одговорности је већи на женама, него на мушкарцима, јер су оне на потезу и требало би да преузму одговорност. Нешто је политички отишло к врагу у том односу, у његовој реверзибилности, у томе ко одражава који од тих принципа. У томе је и следећи, нужни и велики историјски корак. Равноправност женама била је дозвољена тек када су прихватиле дубоко мушка правила, тако да од женске енергије и креације, заправо, још увек ништа нисмо видели.

Ипак, изгледа да има наде јер на то, чини ми се, указује оптимистични крај представе...

- Тај оптимизам нико није приметио. Та слика призива духовно веровање, али не у религијском, него у трансценденталном смислу. То јесте призивање на акцију и културолошки шок да жене преобликују друштво и да увиде где су најскривенији чворови окошталога друштва, јер идеја о таквом друштву није њихова. И оне греше, стварајући, на крају крајева, раторборно друштво.

У свему томе, прати нас или нас саплиће традиција. Имамо ли снаге да се суочимо са сопственим демонима и митовима?

- У свом раду желим да се што више одмакнем од идеограма и једноставних политич-

О НАГРАДАМА

Пре неки дан добили сте награду „Град театар“ за допринос позоришту и за изузетно промишљено, темељно и неконвенционално читање и упризорење „Крвавих свадби“. Награђивани сте и раније, а неке награде сте и одбили. Какав је Ваш однос према наградама?

- Нисам о томе размишљао. Неке награде јесам одбијао, због естетских, а некад и политичких неслагања. Нисам неко ко би по сваку цену прихватио награду и за то се чуло, па ме, дан пре доделе, питају да ли прихватам ту награду. Награде значе оног тренутка кад вам значи место, простор и људи који вам их додељују. Некада хоћете да припадате негде и прихватите награду, некада осећате да вас купују или је награда нека врста кредита, а некада је то заиста награда. Не мислим да су оне пресудне, али има сјајних колега који их нису добијали, иако заслужују сву пажњу овог света.

ких ставова, у смислу јасног идеолошког опредељења. Важно ми је то да откривам на који начин се архетипи и принципи огледају у данашње време, да изазивам алузије и позивам публику на једну другу врсту путовања и анализе и на крају крајева, уживања у делу и перципирања те стварности. Потребан нам је комплекснији начин мишљења, али нисам оптимистичан да је то уопште могуће. Живимо у времену које то демантује, јер све сводимо на брза решења. Стандардизујемо властите животе на принципима неслућених економичности и једноставности. Не мислим да економист и једноставност нису добра својства, али проблем је у томе када облик мишљења постаје тржишна дисциплина.

Је ли то можда позив да се позорште врати човеку или указивање на то чиме би

данас требало да се бави?

- Не бих био радикалан у томе шта би позориште требало да буде и драго ми је да у њему има толико различитости. Али, сигурно би био изазов да усвајамо неку врсту нове, како бих рекао, племените патетике и да се не стидимо емоција, да пронађемо начине да превазиђемо цинизам из претходног века и да нађемо себи право да патимо, осећамо, гледамо, волимо, грешимо, али без подругљивости. То је једини принцип на основу кога можемо да сагледамо комплетно своје постојање. Бивајући супериорни, што је „кошуљица“ цинизма, с којим смо сложили маске и одбране, остали смо ужасно отуђени и сами. Сви смо у неком страху, врло уморни, усамљени и бојимо се да кажемо једни другима шта осећамо.

Текст и фото: Н.К.

РЕЧ КРИТИКЕ

ПИШЕ:
Алмир Имширевић

Из племена старих Азра...

„Смрт је положила јаја у рану...” понавља Федерико Гарсија Лорка у једној од својих знаменитих пјесама. И тако чак и кад није унутар позоришта, показује осјећај за напетост и ишчекивање; зна он добро, за разлику од многих драматичара, да сукоб није пресудан.

У његовој поезији понављају се неке слике, допуштајући нам да увијек, без грешке, препознамо тај свијет и језик. Као да је са какве Лорка горе; у његовим причама се нагурали Цигани, лебдеће младенке, пјевање и крв. Безброј пута видимо нож, дјевојачке хаљине, наранџе и – мјесец. У представи Игора Вука Торбице, рађеној по комаду „Крваве свадбе”, а у продукцији Српског народног позоришта из Новог Сада и Град театра из Будве, добили смо прилику да тај Лоркин мјесец видимо...и чујемо. Прича је једноставна, препознатљива, заплет је то познат свакој традицији, па и нашој са ових простора; пјесник пред нас ставља подсјетник о страшној чињеници да је живот, скоро увијек, углављен између једне сахране и једне свадбе. Лоркин језик можда и мирише на наранџину кору, али умије и резати оштрицом. Не зазирају без разлога у „Крвавим свадбама” – МЕСЕЧЕ, МЕСЕЧЕ, МЕСЕЧЕ... Скоро па дервишка мантра, у себи је сакрила, захваљујући језику и поезији, то бритко „сјечиво”, па нам још дуго у ушима одзвања тај позив и „пријетња”.

Подсјетила ме Торбичина представа на ону добро знану „Хронику најављене смрти”, на једноставну и страшну причу о неизбјежној смрти и баналности њене изведбе. Редитељ се одлучио „очистити” сцену, али и успорити глумачки покрет, свести га на неизбјежно. Глумци изговарају свој текст готово залеђени, подсјећају на људе какве затичемо на сахранама и бдјењима. А то су управо они тренуци када наша чула постану осјетљива, када свака изговорена ријеч одзвања и добија потпуно други смисао. Упијамо детаље, бивамо изнова увјерени како је „смрт најбољи говорник”. Игор Вук Торбица своје ликове не помјера шаховском логиком, он је свјестан „крви и меса”. Своју представу је сам описао као неку врсту концерта, а рад на њој објаснио поређењем са гобленом. Из главе не могу избацили сјећање на ону најчешће невидљиву страну гоблена, на позадину која није предвиђена за гледање, на којој висе остаци конца, а извезени мотив је некако деформисан, неуредан. У „Крвавим свадбама”, чини се, имали смо прилику видјети обје стране гоблена.

Неријетко се, не само редитељу ове представе, него и свима онима који се одлуче за ову врсту текста, замјерала „неактуелност” и „неангажираност”. У питању је, вјерујем, тек наивно и површно оцјењивање понуђеног редитељско-драматуршког материјала. Лоркина

поезија, рекли смо, нуди једноставност, готово сличну оној која нам је блиска и позната из севдалинки, али баш као и та врста љубавне поезије, скрива у себи много више од љубавног страдања. У сценама са највише еротског осјетимо увијек и присуство смрти. Тако у овом комаду, ипак, освета заузима централно мјесто, те враћа драму у свијет најбољних тема. Представа, потпуно сам увјерен, својим скривеним токовима подлокава терен савременог; неосјетно, музичком прецизношћу, враћа нас у данашњицу и свијет који нас окружује. Прича о освети није банализована, нити је подвучена „розим маркерима”; она се у овој представи крије „иза затворених врата”, баш као што се у севдалинкама, или грчким трагедијама, ако вам је лакше, крију еротске сцене и сцене убиства и самоубиства. Живјети на простору бивше Југославије, будимо искрени, значи бити – са осветом „на ти”. Црна Гора, у којој је премијерно изведена ова представа, у својој историји биљежи освету као дио ткива. До средине XIX вијека била је „масовна појава”, па у књигама проналазимо податак да је била позната и под именом „вражда”, а „ухватити вјеру” значило је – примирје.

Игор Вук Торбица има одличан глумачки ансамбл, њихово умијеће је задивљујуће. Они су и хор и плесна трупa; њихови гласови су одлично угођени инструменти. Повремено је редитељски избор градња својеврсне сценске „монотоније”, па приказ изнова подсјећа на какво ритуално љуљање тијела, понављање покрета и ријечи које доводе до трансa, или узнемирења и неразумијевања ако се нисте препустили правилима задатог. Торбица „централни” уступа мјесто Ријечима, не плаши се изговореног, али повремено уноси јаке знакове. Тако, рецимо, сцену промијени ефектним и једноставним рушењем дрвеног зида, који потом бива употријебљен да би се изградио нови приказ, нова слика.

Лоркин текст нуди чистоћу и јасност балетског либрета, али оставља и јако много простора за разноврсна читања. То је, чини ми се, управо оно од чега већина редитеља и позоришта бјежи. Отвореност плаши подједнаком силином као и скученост. Лорка припада оној истој култури из које је дошао Фламенко, тај дивни плес препун елеганције, али и неспутане снаге; као кад посматрате дивљег коња. Истовремено уживате у готово наднаравној љепоти, али осјетите и страх од снаге која извире из сваког мишића. У том плесу, знам, има један покрет руком који значи – „желим да одем, али не могу.” Ова представа је била и покушај „плеса”, одмак од будућих освета. Редитељска утјега је понуђена у „капима” које покушавају сапрати сву ту, стољењима таложену, крв. Ако ништа – диван начин да се заврши још један Фестивал. До следеће свадбе!

РЕЧ ПУБЛИКЕ

КРВАВЕ СВАДБЕ – СНП Нови Сад и ЈУ „Град театар” Будва

Просечно

Александра С.: Одлична прича. Осјећања дочарана врло уверљиво. Врло занимљива поставка представе. Глума сјајна. Уживала сам заиста вечерас.

Драган Илић: Просечно. Нит сам одушевљен, нит разочаран. Комад врло јак. Добро постављен. Једино ми је тоналитет у представи био климав. Многе реплике нисам чуо, било је доста неразговорних ствари, а у другом тренутку са звучника је баш пробијало. То су техничке ствари, које умногоме покваре целокупан утисак.

Ивана Ђајић: Нисам баш ганута. Многе реплике нисам успела да

чујем, ако се већ користе микрофони као помоћни реквизит, не видим разлог да у моментима када се изговара текст, а граја је на сцени, што глумци нису користили микрофоне за казивање текста.

Милош Радојичић: Сонгови и музика су ме посебно купили. Ставроно су их одлично и до перфекције извели. Они су дали комаду једну другачију ноту. Глумачки јако добро. Редитељско решење изузетно занимљиво и ефектно.

Марија Зарић: Ово је био одличан сатни концерт у чијим се паузама одвијала једна осредња представа.

Б. Д.

МИЛОВАН ФИЛИПОВИЋ, ДИРЕКТОР ДРАМЕ СНП НОВИ САД

Љубав није тема овог времена

- Није ово лако за инсенацију, доста је ту замки и редитељ је заиста снагом свој талента, пронашао њу до обичног гледаоца, каже о представи „Крваве свадбе“ директор Дrame СНП Нови Сад Милован Филиповић

Вечерас смо видели поетику која нас је помало изненадила, јер на фестивалу нисмо видели причу о љубави, само о односима мушкарца и жене.

- На жалост љубавне теме, нису теме овог времена али с друге стране, љубав јесте тема коју писци и други позоришни делатници,

радо обрађују. У савременом театру је то неопходно, па и у људском смислу. Представу је публика разумела, као што је размела Лорку и оно што је редитељ хтео да на свој начин каже. Није ово лако за инсенацију, доста је ту замки и редитељ је заиста снагом свог талента, пронашао пут до обичног гледаоца.

Не сећам се да смо на фестивалу, некад видели Лорку.

- Ни ми у СНП нисмо размишљали о Лорки, међутим, као директор Дrame размишљао сам о Вуку Торбици, како да га уведем у наш репертоар, па смо постигли договор са сомборским позориштем око једне заједничке представе, а потом се јавила Будва са предлогом за копродукцију. Ово је наслов који припада националном театру, какав је СНП. Оваква међународна копродукција компликована је, јер су глумци на различитим местима, па се све мора пажљивије организовати и планирати. Овде имамо шест плус шест глумаца, па смо

одлучили да представу играмо свака два месеца. Иначе, у СНП смо већ имали пет премијера од почетка сезоне, гостовање у Јужној Кореји са представом „На Дрини ћуприја“. „Крваве свадбе“ су отвориле сезону, наставиле су представе које су режирани Мија Кнежевић (Пут око света за 60 секунди), Александар Поповски (Доплер), Никита Миливојевић (Вештице из Салема), са позориштем из Грачанице смо заједнички урадили Гогољеву Жениду, коју је режирео Милан Караџић.

Има пуно разлога за задовољство?

- Задовољан сам професионализмом, радном етиком, посвећеношћу ансамбла, јер је то један скуп изузетно јаким индивидуалаца који се безрезервно посвећују свом послу у сваком пројекту. То је нешто на шта сам јако поносан, уз сву ову количину посла који смо урадили за кратко време. Мислим да је из тога произашао и јако добар квалитет.

М. Петровић

ВАРЈА ЋУКИЋ, ГЛУМИЦА

Театар треба правити свуда

- Публика стоји и чека на сваком ћошку. Треба је изненадити, заштити и привести, каже глумица Варја Ћукић

Да ли ће театар преживети двадесет први век?

- Нема шансе да не преживи док год постоји људска потреба за позориштем. Мислим да ће и работи имати потребу да имају театар. Он живи нон-стоп, у различитим форматима, медијима, на разне начине. Имамо прековенционалне ситуације са многобројним сценама - кутијама. Очекујемо да представе гледамо само на сцени, да је публика у партеру, а то је већ осамдесетих година било превазиђено, зато треба да правимо театар свуда. На улици, на ћошковима, у собама, у свим неформалним просторима.

Како привући публику?

- Та битка нам предстоји. Публика стоји и чека на сваком ћошку. Треба је изненадити, затећи и привести. Она можда нема приступ и довољно информација. Није то као некада, ево театар је у центру града, па ће доћи људи да нас гледају. Нове генерације имају хиљаду других медија који траже мање напора, доступнији су и јефтинији. Публика је увек интелигентнија него што се често мисли. И није

тачно да се публици све мора објаснити. Публика све разуме. Кад јој укажете довољно поверења, она вас сачека са оним капацитетом који чучи у њој.

Шта има ново у црногорској позоришној продукцији?

- Имамо пуно продукција. Ту су Зетски дом, Црногорско народно позориште, Будва град театар, Барски летопис, Тиватско позориште, односно Центар за културу. Занимљив је низ различитих форми који се негују, као и одлични редитељи који режирају код нас. Нема ту никаквих ограничења да режирају само редитељи који су завршили факултет у Црној Гори. То је оно што је добро за позориште. Пошто је Црна Гора са шесто двадесет и нешто хиљада становника, као један велики град, онда могу да кажем да је театарска продукција сасвим добра, занимљива и разноврсна. Укључује пуно младих људи и улива поверење да имамо театарски резон који делује и изван Црне Горе.

Чини се да постоји нека посебна веза између вас и овог фестивала?

- То једноставно морам посебно да истакнем. Не могу да градирам која ми је публика или позориште драже - али су увек међу првима - публика у Подгорици и на Цетињу, Ужице и Нови Сад. Много волим овај фестивал и Ужице.

В. Туцовић

НАГРАЂЕНИ

АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ ПРЕДСТАВУ

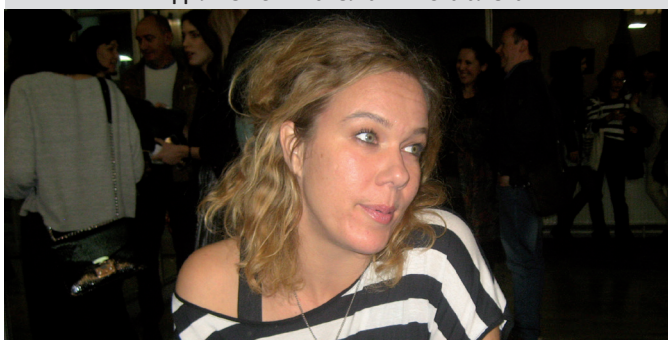
„ЗАШТО ЈЕ ПОЛУДЕО ГОСПОДИН Р“

АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ РЕЖИЈУ

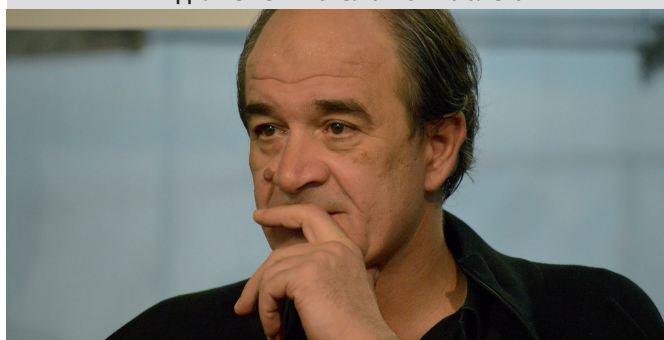
БОБО ЈЕЛЧИЋ

АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ ЖЕНСКУ УЛОГУ

МИЛИЦА ГРУЈИЧИЋ

АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ МУШКУ УЛОГУ

БОРИС ИСАКОВИЋ

АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ СЦЕНОГРАФИЈУ

ЈАСМИНА ХОЛБУС

„ПЕТ ЖИВОТА ПРЕТУЖНОГ МИЛУТИНА“

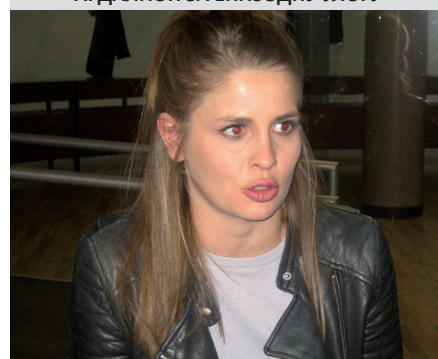
АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉУ КОСТИМОГРАФИЈУ

ТАТЈАНА РАДИШИЋ

„КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД“

АРДАЛИОН ЗА ЕПИЗОДНУ УЛОГУ

АНА МАРИЈА ВЕСЕЛЧИЋ

АРДАЛИОН ЗА НАЈБОЉЕГ МЛАДОГ ГЛУМЦА

ЈОАКИМ ТАСИЋ

СПЕЦИЈАЛНИ АРДАЛИОН

КОМПОЗИТОРКА
ИРЕНА ПОПОВИЋ ДРАГОВИЋ

ГЛУМАЧКИ АНСАМБЛ
„ПЕТ ЖИВОТА ПРЕТУЖНОГ МИЛУТИНА“

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

ПОВРАТАК МАЈОРА БАРЦА

Ако је у духу фестивалског слогана неко после гледања последње такмичарске представе помислио да је боље да гледамо свадбу у позоришту него позориште на свадби, онда њему није место ни на свадби ни у позоришту. Зна се, бре, где после гулаша долази реш прасеће оли јагњеће и кад се бубне опне баждаре са Стингове „Поруке у боци“ на сентиш Шака Полументе „У свакој чаши још те има“. Ту ни редитељски геније Игор Вука Торбице не помаже.

Ако је веровати хроничарима, синоћ је тек други пут у историји ужичког позоришног живота овде виђен неки комад Федерика Гарсије Лорке. За „Дом Бернарде Албе“, представу која је премијерно изведена 13. октобра 1956. године, Љубомир Симовић у „Вестима“ пише да се радња одвијала мирно праволинијски, а да су споредне сцене биле запостављене до немогућности. Овај пут имали смо више среће са Лорком. Радња је била углавном праволинијска, али су „споредне сцене“ искоришћене до поетички завидних висина. Таман толико да се прожимање вреле крви и разума јунакиње представе (и Фестивала!) оконча као низ трагичних судбина, без срцепарајућег патосирања ужичке публике.

О патосирању нема говора. Ми се иначе олако не предајемо. Било антифашистичка, било књижевна, било позоришна, Ужичка република завршава се као на филму: актери се повуку са сцене уз обећање да ће се опет вратити. На пример, ове године вратио нам се четнички мајор Барац (улога Рада Шербеџије у филму „Ужичка република“) и, како сазнајемо, пропевао „Са Овчара и Каблара...“ са члановима жирија у „Милункиној колиби“ на Златибору. Заорила се песма Обудојевицом, заобишла, разуме се, Шљивиовицу, па преко Дријетња, кроз Сурдук, ветар је донео у двориште Народног музеја. Неки кажу да је те ноћи бронзани друг Тито позвао Николу Гогића и рекао му:

– Ницо јабуко, мајку му бојју, зар је баш тај мајор Барац морао да вас подсети да сте захваљујући мени добили онако лепо позориште где дајете те фестивалске представе и кукате на трули капитализам. Околности нам иду на руку. Организуј илегалну акцију вечерас током представе „Страх и беда Трећег рајха“.

Шта год Никола да предузме по том питању, макар и без сагласности Мрђиних бораца, биће касно. Фестивалска завеса вечерас се спушта. Ја сам то сазнао још синоћ, кад сам видео како Љиља, несаломљива домаћица Фестивала, мења високе потпетице за равне ципеле.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ 23. ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОЗОРИШНОГ ФЕСТИВАЛА

Феномен који надраста стандардно позориште

У оквиру пратећег програма 23. ЈПФ, на малој сцени ужичког позоришта представљена је књига „Музичко позориште као уметничка синтеза“, аутора Светозара Рапајића, у издању Факултета драмских уметности у Београду.

Ово је била друга промоција књиге, која је први пут представљена у оквиру БИТЕФ-а, у септембру, када је изашла из штампе.

– Есеји су писани методолошки на различите начине. Неки су историја одређеног жанра, неки критички теоријски прикази одређених ауторских опуса, док су неки сећања, уз анализу одређених представа које је професор гледао у младости. Приступи су врло различити и тај елемент сећања је везан за чињеницу да професор Рапајић није само теоријски промишљао музичко позориште. Он га је стварао. Редитељ је бројних представа музичког позоришта, мјузикала, оперета и сродних жанрова. Зато је ово заправо – сумирање, а неки од текстова имају елементе аутопоетичког промишљања или бар контекстуализације. Импонује то како се професор Рапајић као теоретичар дистанцира од себе као уметника и врло критички позиционира свој рад у контекст једног репертоара. То је научни, али и грађански квалитет, који је у времену у коме живимо све мање присутан, рекао је на промоцији проф. др Иван Меденица, са Факултета драмских уметности,

уредник едиције Студије позоришта.

Аутор књиге, Светозар Рапајић, професор емеритус Факултета драмских уметности, рекао је да је за писање имао више разлога.

– За почетак, то је моја дечачка фасцинација позориштем уопште, али пре свега опером. Уследила је Музичка школа у Новом Саду, мој редитељски рад у тада савременом позоришту, који је у већој мери био посвећен облицима музичког позоришта, а онда и мој педагошки рад у балетској школи, где сам предавао глуму, паралелно са радом на Факултету. Ту сам имао прилику да истражујем интерактивну везу између музичког склопа, музичке структуре и драмске артикулације. Формирао сам и курс посвећен музичком позоришту на Факултету, што је трајало 20 година. Тако сам и сам растао и развијао се. Курс је трајао док нисам отишао у пензију, а затим је укинут, јер више није имао ко да предаје. У току тог истраживања, улажења у суштину, структуру феномена, заиста сам дошао до тога да се запитам – да ли ћу све те рефлексије, размишљања и анализе понети у гроб? Била ми је жеља да после мене остане нешто од онога чиме сам се бавио деценијама, да се наши уметници који се баве музичким позориштем едукују, а да наши драмски уметници разумеју колико је то феномен који надраста стандардно позориште. Мислим да му предстоји огроман развој.

А. Милошевић

Издаје: Савет XXIII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2018.

Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић – уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Алмир Имширевић.

Тираж: 500 примерака • **Штампа:** Графопринт, Ужице